

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет мистецтва
Кафедра інструментального виконавства

Т. А. Радзівіл

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО**

Методичні рекомендації
до організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти
спеціальності 025 Музичне мистецтво ОС «Магістр»

Умань
ВПЦ «Візаві»
2020

Рецензенти:

Бай Ю. М., кандидат мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри інструментального виконавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, заслужений діяч мистецтв України;

Олійник Т. І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментального виконавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано вченою радою факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол №14 від «05» червня 2020 р.)*

Радзівіл Т. А.

P15 Методика викладання фахових дисциплін у ЗВО : метод. рек. до організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти спец. 025 Музичне мистецтво ОС «Магістр» / Т. А. Радзівіл ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т мистецтв, Каф. інструментального виконавства. – Умань : Візаві, 2020. – 97 с.

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво освітнього ступеня «Магістр» освітніх програм «Музичне мистецтво (Інструментальне виконавство)» і «Музичне мистецтво (Фортепіано)» з курсу «Методика викладання фахових дисциплін у ЗВО». Видання спрямоване на ефективну й раціональну організацію самостійної роботи здобувачів-інструменталістів у закладах вищої освіти і формування готовності їх до майбутньої професійної науково-педагогічної діяльності.

УДК 378.147.091-021.464

© Т. А. Радзівіл, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З КУРСУ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО».....	13
ЗМІСТ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	14
Змістовий модуль 1. «Методика викладання фахових дисциплін у ЗВО» в системі професійної підготовки інструменталістів	14
Тема 1. Вступ до курсу «Методика викладання фахових дисциплін у ЗВО».....	14
Тема 2. Принципи і методи навчання інструменталістів у закладах вищої освіти.....	15
Тема 3. Освітній процес підготовки інструменталістів у закладах вищої освіти.....	17
Змістовий модуль 2. Теоретико-методичні основи формування інтелектуально-художнього мислення інструменталістів у закладах вищої освіти.....	21
Тема 4. Інтелектуально-художнє мислення інструменталістів	21
Тема 5. Опрацювання авторського тексту	22
Тема 6. Творчий процес роботи з музичним твором як цілісне науково-методичне дослідження.....	24
Змістовий модуль 3. Теоретико-методичні основи формування виконавської майстерності інструменталістів у закладах вищої освіти.....	29
Тема 7. Діяльність інструменталіста-виконавця	29
Тема 8. Психологічні особливості виконання музичного твору	31
Тема 9. Психологія концертного виступу. Формування готовності концертної програми	32
ІНДІВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ.....	36
Підсумковий контроль.....	37
ТЕСТОВІ ЗАПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ.....	38
Змістовий модуль 1. «Методика викладання фахових дисциплін у ЗВО» в системі професійної підготовки інструменталістів	38

Змістовий модуль 2. Теоретико-методичні основи формування інтелектуально-художнього мислення інструменталістів.....	50
Змістовий модуль 3. Теоретико-методичні основи формування виконавської майстерності інструменталістів.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	67
Додаток А. Схема «Класифікація методів навчання інструменталістів у закладах вищої освіти» (кодування інформації) (зразок).....	67
Додаток Б. Схема «Класифікація методів організації та здійснення освітньої діяльності інструменталістів у ЗВО (кодування інформації) (зразок).....	68
Додаток В. Основні компоненти плану-конспекту індивідуального практичного заняття з фаху.....	69
Додаток Г. Розробка плану-конспекту практичного заняття з фаху (бави) (зразок).....	70
Додаток Д. Основні компоненти аналізу відвіданого індивідуального практичного заняття з фаху.....	73
Додаток Е. Відгук на відвідане індивідуальне практичне заняття з фаху (зразок).....	74
Додаток Ж. Розробка тематичної наукових досліджень обраної теми (зразок).....	76
Додаток И. Орієнтовні програмні вимоги до конкурсу музично-виконавської майстерності баяністів-акордеоністів (зразок).....	78
Додаток К. Афіша концертного заходу (зразок).....	79
Додаток Л. Рецензія на концертний виступ (зразок).....	80
Додаток М. Рецензія на магістерську науково-дослідну роботу (зразок).....	81
Додаток Н. Цілісний аналіз музичного твору С. Дербенка «Полька-інтермеццо» (зразок).....	84
Додаток П. Тези доповіді (зразок).....	88

ВСТУП

Стабільний і злагоджений розвиток сучасного суспільства потребує фахівців, які здатні до прийняття нешаблонних рішень, самостійної діяльності, творчості і креативності. Самостійний пошук принципів, способів поведінки і діяльності сприяє розвитку творчості – найвищому рівню розвитку особистості. Професійно необхідною якістю будь-якого фахівця в сучасних умовах безперечно стає самостійність, формування і розвиток якої відбувається у закладах вищої освіти.

Самостійність є неодмінною умовою ефективності будь-якої діяльності й інтегративною рисою особистості, яка співвідноситься з її активністю, незалежністю, самореалізацією і постійним самовдосконаленням.

Самостійність виявляється в результатах діяльності і не є вродженою властивістю людини. Вказана якість виникає, формується і розвивається у процесі життєдіяльності індивіда. Однак, рівень розвитку самостійності залежить від умов і середовища, у яких розвивається особистість.

Самостійність – інтегративна якість особистості, що полягає у здатності, необхідності і прагненні приймати й реалізовувати рішення із власної ініціативи і бути відповідальним за них.

Самостійна робота здобувачів-інструменталістів у закладах вищої освіти – найважливіша спеціальна система дій, спрямована на опанування навчального матеріалу в позааудиторний час, яка забезпечується комплексом навчально-методичних засобів, передбачених кожною конкретною дисципліною освітніх програм підготовки бакалаврів і магістрів.

Здобувачі-інструменталісти закладів вищої освіти можуть виконувати самостійну роботу з вивчення навчального матеріалу кожної конкретної дисципліни у бібліотеці (читальній залі) закладу вищої освіти, навчальних аудиторіях, комп'ютерних аудиторіях і в домашніх умовах.

Навчальний матеріал, передбачений навчальними і робочими програмами дисциплін і висвітлений у планах самостійної роботи, поряд із матеріалом аудиторних занять виноситься на підсумковий контроль.

Самостійна робота здобувачів-інструменталістів у закладі вищої освіти за освітнім ступенем «Магістр» освітніми програмами

«Музичне мистецтво (Інструментальне виконавство)» і «Музичне мистецтво (Фортепіано)» з курсу «Методика викладання фахових дисциплін у ЗВО» передбачає такі види діяльності:

- пошук і опрацювання нормативних документів МОН України і Міністерства культури України;
- пошук і опанування необхідної літератури;
- конспектування, складання планів, тез;
- складання схем (кодування інформації);
- створення презентацій;
- організацію освітнього процесу: постановку завдання, організацію самостійної роботи, стимулювання активності й самостійності, коригування і контроль діяльності, оцінювання її результатів;
- планування і реалізацію творчого процесу роботи з музичним твором;
- визначення оптимальних форм і методів здійснення контролю самостійної роботи здобувачів-інструменталістів;
- встановлення критеріїв оцінювання якості освітньої діяльності студентів;
- виступ з повідомленнями на семінарських заняттях;
- розробку тематики наукових досліджень з проблем інструментального виконавства і музичної педагогіки у рамках одного напрямку;
- написання доповідей, тез, статей;
- написання рецензії на магістерську науково-дослідну роботу;
- розробку орієнтовних програмних вимог до конкурсу (фестивалю) музично-виконавської майстерності інструменталістів;
- розробку афіші концертного заходу;
- написання рецензії на концертний виступ;
- створення індивідуальної програми розвитку особистості здобувача-інструменталіста;
- розробку тематики індивідуальних занять з фаху;
- розробку плану-конспекту індивідуального практичного заняття з фаху;
- написання відгуку на відвідане індивідуальне практичне заняття з фаху;

• виконання цілісного всебічного аналізу музичного твору та оформлення його у вигляді анотації;

- проходження тестів;
- складання екзамену.

Для раціонального й ефективного виконання самостійної роботи необхідно виокремити такі компоненти діяльності здобувачів-інструменталістів:

- 1) усвідомлення і формулювання проблем і завдань;
- 2) визначення цілей і складання плану їх досягнення;
- 3) аналіз, прогнозування і вибір рішення, його практична реалізація;
- 4) контроль і оцінка процесу та результатів діяльності;
- 5) постановка нових цілей і завдань, спрямованих на подальше самовдосконалення.

Запропоновані методичні рекомендації розроблені для здобувачів вищої освіти денної і заочної форм навчання освітнього ступеня «Магістр» освітніх програм «Музичне мистецтво (Інструментальне виконавство)» і «Музичне мистецтво (Фортепіано)». Методичні рекомендації спрямовані на ефективну й раціональну організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти у процесі вивчення курсу «Методика викладання фахових дисциплін у ЗВО». Провідним завданням методичних рекомендацій є сприяння підвищенню якості підготовки здобувачів-інструменталістів у закладах вищої освіти і формуванню готовності їх до майбутньої професійної діяльності.